

ผลของการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนต่อความวิตกกังวลในมารดาที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทาง
หน้าท้องครั้งแรกโดยใช้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลัง: โรงพยาบาลมหาราช
นครศรีธรรมราช

The Effects of Methodical Information of Anxiety in First Cesarean Surgery by
Spinal Anesthesia: Maharaj Nakhon Si Thammarat Hospital

กรรณิการ์ สละสุวรรณ, พยบ.*

รัชฎาภรณ์ จันทสุวรรณ, ประ.ด.(การพยาบาล)**

บทคัดย่อ:

การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับ
ข้อมูลอย่างมีแบบแผนและได้รับข้อมูลตามปกติ ความวิตกกังวลก่อนและหลังการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน
และการให้ข้อมูลตามปกติ และความพึงพอใจของหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนและการให้
ข้อมูลตามปกติ ในมารดาที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องครั้งแรกโดยใช้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่าน
ช่องไขสันหลัง ณ โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช จำนวน 70 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่ม
ควบคุม เป็นกลุ่มที่ได้รับข้อมูลตามปกติ และ 2) กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่ได้รับข้อมูลอย่างมีแบบแผน เก็บรวบรวม
ข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน 2563 โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านการ
ตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
กับความวิตกกังวล (CVI = .89) 2) แบบประเมินความวิตกกังวล (จากดาร์วอร์ธ ต๊ะปินตา ได้ค่าสัมประสิทธิ์
อัลฟาของครอนบาค = .88) 3) แบบวัดระดับความวิตกกังวล และ 4) แบบวัดความพึงพอใจต่อการให้บริการ
ทางวิสัญญีพยาบาล (CVI = .95) และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในกลุ่มทดลองคือวิดีโอและคู่มือเรื่อง “จะต้อง
ปฏิบัติตัวอย่างไรเมื่อต้องมาผ่าตัดคลอดและรับการระงับความรู้สึกแบบฉีดยาผ่านช่องไขสันหลัง” (CVI
= .76)

ผลการศึกษาพบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการผ่าตัดทางหน้าท้องครั้งแรกที่ได้รับข้อมูลทั้งแบบปกติและ
แบบมีแบบแผนมีความวิตกกังวลแฝง ความวิตกกังวลขณะเผชิญ และระดับความวิตกกังวลลดลงจากก่อนให้
ข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลทั้งแบบปกติและแบบมีแบบแผนมี
ความวิตกกังวลภายหลังให้ข้อมูลไม่แตกต่างกัน สำหรับหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลอย่างมีแบบแผนมีความพึง
พอใจภายหลังการให้ข้อมูลมากกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลตามปกติ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงควรให้
ข้อมูลแก่หญิงตั้งครรภ์ก่อนผ่าตัดทางหน้าท้องทุกราย เพื่อลดความวิตกกังวล และปฏิบัติตัวได้ถูกต้องทั้งก่อน
ขณะ และภายหลังการผ่าตัด ซึ่งจะช่วยลดภาวะแทรกซ้อนจากการผ่าตัดได้ ทั้งนี้ควรให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน
โดยใช้วิดีโอประกอบเพื่อให้หญิงตั้งครรภ์มีความพึงพอใจมากขึ้น และสามารถดูข้อมูลได้ตลอดเวลา

คำสำคัญ : การให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน ความวิตกกังวล มารดาที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องครั้งแรก การระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลัง

---

*พยาบาลวิชาชีพ กลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี E-mail: kannika_9562@gmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ E-mail: rachadaporn.wu@gmail.com

ความเป็นและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันอัตราการผ่าตัดคลอดทั่วโลกมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยจากการทบทวนงานวิจัยอย่างเป็นระบบ จำนวน 22 เรื่อง จาก 18 ประเทศที่มีความแตกต่างกัน ระหว่างปี พ.ศ. 2553 - พ.ศ. 2558 พบเฉลี่ยร้อยละ 45.2 โดยในโรงพยาบาลเอกชนมีอัตราการผ่าตัดคลอดสูงกว่าโรงพยาบาลของรัฐ (Soto-Vega et.al., 2015) ในประเทศแถบเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อัตราการผ่าตัดคลอดของหญิงตั้งครรภ์ อยู่ที่ร้อยละ 1.51-31.78 และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการผ่าตัดคลอดคือ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของหญิงตั้งครรภ์ (Verma et.al., 2019) สำหรับประเทศไทย อัตราการผ่าตัดคลอดสูงเป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศจีน โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพบอัตราการผ่าตัดคลอดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14.8 ในปี พ.ศ.2553 เป็นร้อยละ 19.4 ในปี พ.ศ.2557 ประมาณครึ่งหนึ่งของหญิงตั้งครรภ์ผ่าตัดคลอดโดยไม่จำเป็น (ภิเศก ลุมพิกานนท์, 2562) สำหรับโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นโรงพยาบาลศูนย์ ขนาด 756 เตียง มีหญิงตั้งครรภ์มาคลอดบุตรทั้งหมด 5,387 รายในจำนวนนี้มี 2,982 รายที่ได้รับการผ่าตัดทางหน้าท้อง คิดเป็นร้อยละ 55.35 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยในระดับประเทศถึง 3 เท่า (กลุ่มงานวิสัญญีวิทยา โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช, 2562) จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าอัตราการผ่าตัดคลอดทั่วโลกรวมถึงประเทศไทย และโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช สูงเกินกว่าข้อกำหนดขององค์การอนามัยโลกที่กำหนดว่าการผ่าตัดคลอดที่มีความจำเป็นตามข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ควรอยู่ระหว่างร้อยละ 10-15 (World Health Organization; WHO, 2015)

การผ่าตัดคลอด เกิดได้จากหลายสาเหตุ ทั้งจากข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ ความเชื่อฤกษ์ยาม ความสะดวกของเวลาคลอด การบริหารจัดการเวลาทั้งแพทย์และผู้ป่วย การกลัวเจ็บท้องคลอด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การผ่าตัดคลอดควรทำในกรณีที่มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์เท่านั้น เช่น เด็กในท้องตัวโตเกินไป เด็กขาดออกซิเจน เด็กอยู่ในท่าผิดปกติ มีภาวะตกเลือดก่อนคลอด และภาวะรกเกาะต่ำ เป็นต้น เพื่อช่วยให้หญิงตั้งครรภ์และเด็กมีความปลอดภัย (ภิเศก ลุมพิกานนท์, 2562) บางครั้งการผ่าตัดคลอดส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อน ความพิการ หรือทำให้เสียชีวิตได้จากการขาดเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการผ่าตัด หรือรักษาภาวะแทรกซ้อน (WHO, 2015) นอกจากนี้มารดาตั้งครรภ์ที่ต้องได้รับยาระงับความรู้สึกในขณะผ่าตัด ยังมีอุบัติการณ์การเสียชีวิตจากภาวะใส่ท่อช่วยหายใจไม่ได้ เกิดการสำลักเศษอาหารเข้าปอด ทำให้การหายใจและการแลกเปลี่ยนก๊าซล้มเหลว ซึ่งเกิดขึ้นได้ในขณะผ่าตัด วิสัญญีพยาบาลจำเป็นต้องเฝ้าระวังอาการ และคำนึงถึงความปลอดภัยของมารดาและทารกในขณะให้ยาระงับความรู้สึก เพื่อให้การช่วยเหลือมารดาและ

ทารกได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ซึ่งปัจจุบันการระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนทางช่องไขสันหลังเพื่อผ่าตัดคลอดเป็นวิธีที่นิยมใช้มาก เนื่องจากมีความปลอดภัยสูง และทำได้ไม่ยาก (ภิศก ลุมพิกานนท์, 2562)

หญิงตั้งครรภ์ที่แพทย์วางแผนผ่าตัดคลอดก่อนครบกำหนดคลอดหรือเข้าสู่ระยะคลอด ส่วนใหญ่จะมีความวิตกกังวล (คะแนนความวิตกกังวล ≥ 50 จาก 100 คะแนน) โดยพบว่าผู้ป่วยที่ได้รับยาชาเฉพาะที่ ร้อยละ 50.81 มีความวิตกกังวลก่อนการผ่าตัด ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อายุ <25 ปี คลอดครั้งแรก มีระดับการศึกษาสูง เพิ่งมีประสบการณ์การได้ยาระงับความรู้สึกครั้งแรก และได้รับข้อมูลจากผู้ที่ไม่ใช่วิสัญญีแพทย์ (Maheshwari & Ismail, 2015) นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยความวิตกกังวลก่อนผ่าตัดในหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับยาระงับความรู้สึกผ่านช่องไขสันหลังสูงกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับยาระงับความรู้สึกแบบทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) (Akildiz, Aksoy, Kaydu, Kaçar, Şahin, & Yıldırım, 2017) นอกจากนี้ยังพบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการผ่าตัดคลอดฉุกเฉิน จะมีความวิตกกังวลมากกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่วางแผนผ่าตัดคลอดถึง 1.5 เท่า (ค่าเฉลี่ยความวิตกกังวล 73.61 ± 5.31 และ 52.43 ± 4.16 ตามลำดับ, $p < 0.001$) โดยกลุ่มที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีระดับการศึกษาสูง (Bansal & Joon, 2017) จะเห็นได้ว่าหญิงตั้งครรภ์ที่วางแผนผ่าตัดคลอดกว่าครึ่งจะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการได้ยาระงับความรู้สึก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหญิงตั้งครรภ์ที่เพิ่งผ่าตัดคลอดครั้งแรก ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลากหลาย

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า แนวทางปฏิบัติในการลดความวิตกกังวลขณะผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องโดยได้รับยาระงับความรู้สึกผ่านช่องไขสันหลังอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ดนตรีบำบัด ซึ่งช่วยเบี่ยงเบนความสนใจขณะอยู่ในห้องพักรอก่อนผ่าตัด และช่วยให้ร่างกายผ่อนคลาย (รัตนา เพิ่มเพ็ชร และเบญจมาภรณ์ บุตรศรีภูมิ, 2559) การให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน เมื่อผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีการผ่าตัดและการระงับความรู้สึก วิธีการ ปฏิบัติตัวในห้องผ่าตัดและในระยะหลังผ่าตัด จะรู้สึกคลายความกังวลจากภาวะที่ไม่รู้อะไรเลยและหวาดกลัวไปทุกอย่าง (ดวงดาว อรัญวาสณ์, สิริรัตน์ ตรีพุทธรัตน์, เทพกร สาธิตการมณี, และกชกร พลาชีวะ, 2555)

กลุ่มงานวิสัญญีวิทยา โรงพยาบาลมหาสารนครศรีธรรมราช ได้จัดให้มีวิสัญญีพยาบาลเยี่ยมประเมินผู้ป่วยก่อนการให้ยาระงับความรู้สึกในรายที่นัดผ่าตัดล่วงหน้า 1 วัน โดยเยี่ยมก่อนเวลา 15.00 น. เพื่อให้ข้อมูลด้วยวาจาพร้อมกับแผ่นพับ อย่างไรก็ตาม ด้วยอัตราค่าจ้างที่จำกัด ทำให้วิสัญญีพยาบาลไม่สามารถไปเยี่ยมเพื่อเตรียมความพร้อมหญิงตั้งครรภ์ก่อนผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องได้ทุกราย และจากการสอบถามระดับความวิตกกังวลเกี่ยวกับการผ่าตัด พบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มารอผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องในห้องรอผ่าตัดมีความวิตกกังวลเฉลี่ย 8.50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10.00 คะแนน ดังนั้นการสร้างรูปแบบมาตรฐานในการให้ข้อมูลมารดาที่มารับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องแบบเฉพาะส่วนทางช่องไขสันหลัง โดยการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนผ่านแผ่นพับร่วมกับสื่อวิดีโอถ่ายทอดประสบการณ์ที่พบในห้องรอผ่าตัด ห้องผ่าตัด และห้องพักรฟื้น จะช่วยลดความวิตกกังวล และช่วยแก้ปัญหาข้อจำกัดของการให้ข้อมูลอันเนื่องมาจากการขาดแคลนวิสัญญี

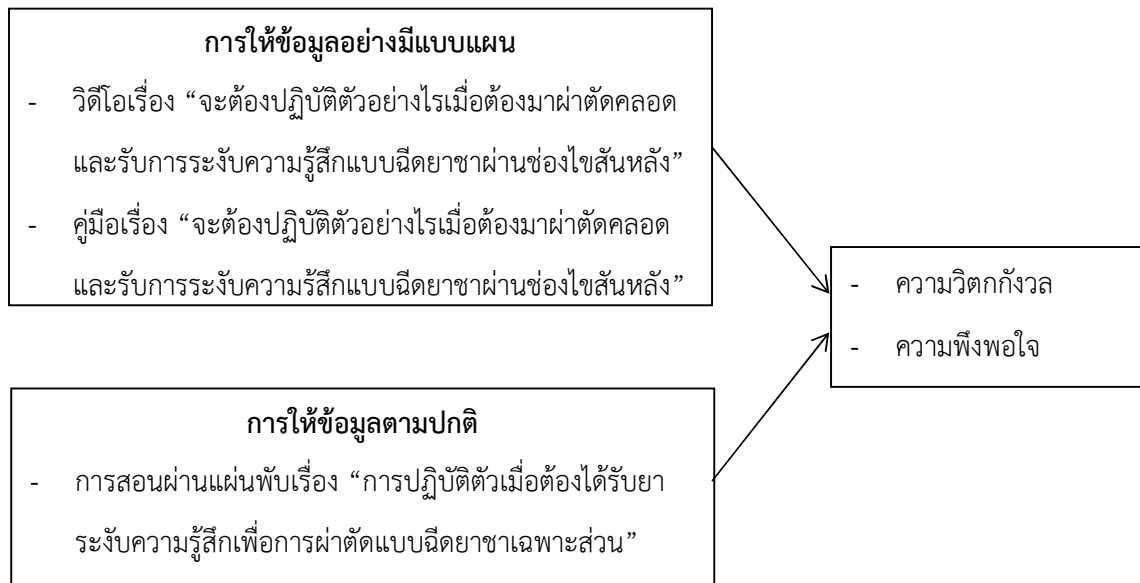
พยายามได้ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดสร้างรูปแบบมาตรฐานการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนดังกล่าว เพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการวิสัญญีให้ได้มาตรฐานวิชาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลอย่างมีแบบแผนและกลุ่มที่ได้รับข้อมูลตามปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์ก่อนและหลังการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน และการให้ข้อมูลตามปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนและการให้ข้อมูลตามปกติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน โดยการพูดคุย นำสื่อต่างๆ มาใช้ เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์ได้มีโอกาสเห็นและทำความเข้าใจ จะช่วยลดความวิตกกังวลเมื่อต้องเจอกับสถานการณ์จริง ซึ่งจะช่วยทำให้ระบบไหลเวียนโลหิตเป็นปกติ ทำให้ความปวดหรือภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ทั้งต่อมารดาและทารกในครรภ์ลดลง ผู้วิจัยสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบสองกลุ่ม โดยวัดก่อนและหลังการทดลอง (Two group pretest-posttest design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าพารามิเตอร์ ที่ $power = .80$ ค่าความเชื่อมั่น (α) = .05 effect size .70 (Polit & Hungler, 1999) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามโปรแกรม G*Power = 33 ราย/กลุ่ม ผู้วิจัยเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 35 ราย/กลุ่ม เพื่อลดการถดถอยของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 70 ราย จัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) หญิงตั้งครรภ์ อายุ 18-45 ปี 2) ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องครั้งแรก 3) ได้รับการระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนทางช่องไขสันหลัง 4) ยินดีเข้าร่วมในการทำวิจัย 5) สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยได้ และ 6) เป็นผู้รับบริการที่ได้รับการดูแลจากวิสัญญีพยาบาลก่อนให้ยาระงับความรู้สึก โดยหากกลุ่มตัวอย่างถอนตัวออกจากการวิจัยในระหว่างเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้เป็นเกณฑ์คัดออกจากการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวล ประกอบด้วยข้อความจำนวน 20 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับอายุ ประวัติการตั้งครรภ์และการคลอด น้ำหนัก ส่วนสูง ดัชนีมวลกาย ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สิทธิการรักษาพยาบาล ประวัติการเจ็บป่วยที่ผ่านมา ประวัติการผ่าตัด การแพ้ยา/แพ้อาหาร โรคประจำตัว โรคแทรกซ้อนที่พบในขณะตั้งครรภ์ ประวัติการสูบบุหรี่/การดื่มสุรา ข้อบ่งชี้ของการได้ยาระงับความรู้สึก ความเชื่อเกี่ยวกับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง และแหล่งที่มาของความเชื่อดังกล่าว สัญญาณชีพ

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความวิตกกังวล (The State-Trait Anxiety Inventory [STAI] from Y) ของสปีลเบอร์เกอร์และคณะ (Spielberger et al., 1983) แปลเป็นภาษาไทยโดยดาราวรรณ ต๊ะปิ่นตา (2534) เครื่องมือแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) แบบประเมินความวิตกกังวลขณะเผชิญ 20 ข้อ มีข้อความทั้งด้านบวกและด้านลบ เป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ คือ (1) มีความรู้สึกเกือบตลอดเวลา (2) มีความรู้สึกบ่อยครั้ง (3) มีความรู้สึกบางครั้ง และ (4) เกือบไม่มีความรู้สึกแบบนี้เลย รวมค่าคะแนน 20-80 คะแนน สำหรับข้อความด้านลบให้แปลความหมายในทิศทางตรงกันข้ามก่อนนำคะแนนมารวมกับด้านบวก

2) แบบประเมินความวิตกกังวลแฝง 20 ข้อ มีข้อความทั้งด้านบวกและด้านลบ เป็นมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ คือ (1) ตรงกับความรู้สึกมากที่สุด (2) ตรงกับความรู้สึกค่อนข้างมาก (3) ตรงกับความรู้สึกเล็กน้อย และ (4) ไม่ตรงกับความรู้สึกเลย รวมค่าคะแนน 20-80 คะแนน สำหรับข้อความด้านลบให้แปลความหมายในทิศทางตรงกันข้ามก่อนนำคะแนนมารวมกับด้านบวก

ส่วนที่ 3 ระดับความวิตกกังวล (Visual Analog Scale-Anxiety: VASA) ประเมินโดยใช้แบบวัดความวิตกกังวลโดยการให้คะแนนตามเส้นตรงแนวขวาง ยาว 100 มิลลิเมตร (1 มิลลิเมตร = 1 คะแนน) โดยปลายซ้ายสุดมีค่า 0 คะแนน หมายถึงไม่มีความวิตกกังวล ปลายขวาสุด มีค่า 100 คะแนน หมายถึงมีความวิตกกังวลมากที่สุด ซึ่งข้อความดังกล่าวปรากฏอยู่ในเครื่องมือ

0 คะแนน _____ 100 คะแนน
(ไม่มีความวิตกกังวล) (วิตกกังวลมากที่สุด)

ส่วนที่ 4 แบบวัดความพึงพอใจต่อการให้บริการทางวิสัญญีพยาบาล ประกอบด้วยข้อความ จำนวน 12 ข้อ โดยแบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ 1 หมายถึงพึงพอใจน้อยที่สุด 2 พึงพอใจน้อย 3 พึงพอใจปานกลาง 4 พึงพอใจมาก และ 5 พึงพอใจมากที่สุด

2. เครื่องมือดำเนินการวิจัย ซึ่งแบ่งการดำเนินการเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง ดังนี้

2.1 กลุ่มควบคุม จะได้รับการพยาบาลทางวิสัญญีแบบปกติก่อนผ่าตัด โดย

- แนะนำตนเอง และสร้างสัมพันธภาพกับหญิงตั้งครรภ์
- ชักประวัติเกี่ยวกับประวัติการตั้งครรภ์ โรคประจำตัว ประวัติการผ่าตัด การแพ้ยา
- ให้ข้อมูล ร่วมกับการใช้แผ่นพับเรื่อง “การปฏิบัติตัวเมื่อต้องได้รับยาระงับความรู้สึกเพื่อการผ่าตัดแบบฉีดยาเฉพาะส่วน” ซึ่งประกอบด้วยความรู้ด้านการปฏิบัติตัวเมื่อต้องได้รับยาระงับความรู้สึกเพื่อการผ่าตัดแบบฉีดยาเฉพาะส่วนทั้งก่อน ขณะทำ และหลังทำได้รับยาระงับความรู้สึก และภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น จากวิสัญญีพยาบาลที่ได้รับมอบหมายในการตรวจเยี่ยมที่หอผู้ป่วยก่อนผ่าตัดล่วงหน้า 1 วัน

- ให้ยาระงับความรู้สึกแบบฉีดยาเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลังตามดุลยพินิจของวิสัญญีแพทย์ และพยาบาลผู้รับผิดชอบ

- หลังการระงับความรู้สึก ผู้ป่วยจะได้รับการพยาบาลทางวิสัญญีระยะหลังระงับความรู้สึกโดยพยาบาลวิสัญญีห้องพักรฟื้น จนกระทั่งจำหน่ายกลับบ้านหอผู้ป่วย ตามเกณฑ์การจำหน่ายผู้ป่วยออกจากห้องพักรฟื้น

2.2 กลุ่มทดลอง จะได้รับการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน ดังนี้

- วิสัญญีพยาบาลแนะนำตนเอง และสร้างสัมพันธภาพกับหญิงตั้งครรภ์ ในระหว่างเยี่ยมก่อนผ่าตัด 1 วัน

- ชักประวัติเกี่ยวกับประวัติการตั้งครรภ์และการคลอด ประวัติการเจ็บป่วย ประวัติการผ่าตัด การแพ้ยา ประวัติการสูบบุหรี่/ดื่มสุรา วัตถุประสงค์

- ให้หญิงตั้งครรภ์สแกน QR code สำหรับวิดีโอเรื่อง “จะต้องปฏิบัติตัวอย่างใดเมื่อต้องมาผ่าตัดคลอดและรับการระงับความรู้สึกแบบฉีดยาผ่านช่องไขสันหลัง” ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องโดยใช้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลัง ประสบการณ์ที่พบในห้องรผ่าตัด ห้องผ่าตัด และห้องพักฟื้น การปฏิบัติตัวทั้งก่อน ขณะทำ และหลังได้รับยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลัง และภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นทั้งในขณะและหลังได้รับยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลัง ร่วมกับให้ดูคู่มือเรื่อง “จะต้องปฏิบัติตัวอย่างใดเมื่อต้องมาผ่าตัดคลอดและรับการระงับความรู้สึกแบบฉีดยาผ่านช่องไขสันหลัง”

- สอบถามความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องโดยใช้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลัง การปฏิบัติตัว ทั้งก่อน ขณะทำ และหลังได้รับยาระงับความรู้สึก และภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นทั้งในขณะและหลังได้รับยาระงับความรู้สึก ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามแบบถูก-ผิด และให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่กลุ่มตัวอย่างยังมีความรู้ไม่เพียงพอ

- ให้ยาระงับความรู้สึกแบบฉีดยาเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลังตามดุลยพินิจของวิสัญญีแพทย์และพยาบาลผู้รับผิดชอบเช่นเดียวกับกลุ่มควบคุม

- หลังการระงับความรู้สึก ผู้ป่วยจะได้รับการพยาบาลทางวิสัญญีระยะหลังระงับความรู้สึกโดยพยาบาลวิสัญญีห้องพักฟื้น จนกระทั่งจำหน่ายกลับบ้านของผู้ป่วย เช่นเดียวกับกลุ่มควบคุม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งในส่วนของเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 5 ส่วน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวล 2) แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องโดยใช้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลัง 3) แบบวัดความพึงพอใจต่อการให้บริการทางวิสัญญีพยาบาล 4) วิดีโอเรื่อง “จะต้องปฏิบัติตัวอย่างใดเมื่อต้องมาผ่าตัดคลอดและรับการระงับความรู้สึกแบบฉีดยาผ่านช่องไขสันหลัง” และ 5) คู่มือเรื่อง “จะต้องปฏิบัติตัวอย่างใดเมื่อต้องมาผ่าตัดคลอดและรับการระงับความรู้สึกแบบฉีดยาผ่านช่องไขสันหลัง” ใช้การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Index Validity; CVI) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประกอบด้วย วิสัญญีแพทย์ 1 ท่าน พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ (ด้านการพยาบาลวิสัญญี) 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านสูตินรีเวช 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญในการพยาบาลจิตเวช 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาลที่เชี่ยวชาญด้านการพยาบาลวิสัญญี 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ความถูกต้อง ครอบคลุม และความชัดเจนของภาษา ได้ค่า CVI เท่ากับ .89, .89, .95, .76 และ .76 ตามลำดับ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้มีความถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม ตรงตามเนื้อหามากขึ้น และนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับหญิงตั้งครรภ์ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย เพื่อทดสอบความเข้าใจ และแก้ไขเพิ่มเติมก่อนนำเครื่องมือไปใช้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย นอกจากนี้แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการ

ผ้าตัดคลอดทางหน้าท้องโดยใช้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลัง ผู้วิจัยนำมาหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือโดยนำมาทดลองใช้กับหญิงตั้งครรภ์ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย และนำไปหาค่า KR-20 ได้เท่ากับ .75

สำหรับแบบประเมินความวิตกของสปีลเบอร์เกอร์และคณะ (Spielberger et al., 1983) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดยดรรารวรรณ ต๊ะปิ่นตา (2534) และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่านตรวจสอบ และนำไปปรับปรุงแก้ไขในข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะตรงกัน โดยใช้เกณฑ์ Item Objective Conclusion (IOC) = .50 ขึ้นไป (เชาวน์ประภา เชื้อสาธุชน, 2545) จากนั้นจึงนำแบบประเมินไปปรับปรุงเพื่อทดลองใช้กับผู้ป่วยที่มาผ่าตัดแบบนัดล่วงหน้าในโรงพยาบาล และนำมาหาค่าความความเชื่อถือได้ทั้งฉบับ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ .88

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องวัดความดันโลหิตดิจิทัล ยี่ห้อ NIHON KOHDEN จำนวน 1 เครื่อง ที่ผ่านการหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือไม่เกิน 1 ปี นับจนถึงระยะเวลาเสร็จสิ้นการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภายหลังได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลมหาสารนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ 8 กรกฎาคม – 30 กันยายน 2563 โดยเก็บรวบรวมในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มควบคุม ใช้เวลาเก็บข้อมูลประมาณ 30 นาที โดยมีวิธีการ ดังนี้

- ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างก่อนการระงับความรู้สึกที่หอผู้ป่วยล่วงหน้า 1 วัน ใช้เวลาอธิบายขั้นตอนและกระบวนการวิจัย ใช้เวลาประมาณ 5 นาที
- เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวล แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องโดยใช้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลัง แบบประเมินความวิตกกังวล มาตรวัดความวิตกกังวล และแบบวัดความพึงพอใจต่อการให้บริการทางวิสัญญีพยาบาล ใช้เวลาประมาณ 10 นาที
- ให้การพยาบาลทางวิสัญญีแบบปกติก่อนผ่าตัดตามปกติ ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำตนเอง การสร้างสัมพันธภาพ และการให้ข้อมูลตามแผนพับเรื่อง “การปฏิบัติตัวเมื่อต้องได้รับยาระงับความรู้สึกเพื่อการผ่าตัดแบบฉีดยาเฉพาะส่วน” ใช้เวลาประมาณ 10 นาที
- แจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าประเมินความวิตกกังวล และวัดสัญญาณชีพอีกครั้งขณะอยู่ในห้องรอผ่าตัด

2. กลุ่มทดลอง ใช้เวลาเก็บข้อมูลประมาณ 20 นาที โดยหญิงตั้งครรภ์ศึกษาข้อมูลด้วยตนเองจากวิดีโอและคู่มือ 7 นาที

- ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างก่อนการระงับความรู้สึกที่หอผู้ป่วยล่วงหน้า 1 วัน ใช้เวลาอธิบายขั้นตอนและกระบวนการวิจัย ใช้เวลาประมาณ 5 นาที
- เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวล แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องโดยใช้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลัง แบบประเมินความวิตกกังวล มาตรการวัดความวิตกกังวล และแบบวัดความพึงพอใจต่อการให้บริการทางวิสัญญีพยาบาล ใช้เวลาประมาณ 10 นาที
- ให้หญิงตั้งครรภ์สแกน QR code สำหรับดูวิดีโอเรื่อง “จะต้องปฏิบัติตัวอย่างไรเมื่อต้องมาผ่าตัดคลอดและรับการระงับความรู้สึกแบบฉีดยาผ่านช่องไขสันหลัง” และให้ดูคู่มือประกอบ ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องโดยใช้ยาระงับความรู้สึกเฉพาะส่วนผ่านช่องไขสันหลัง การปฏิบัติตัว ทั้งก่อน ขณะทำ และหลังได้รับยาระงับความรู้สึก และภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นทั้งในขณะและหลังได้รับยาระงับความรู้สึก โดยผู้ป่วยศึกษาด้วยตนเอง ใช้เวลาประมาณ 7 นาที
- ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่หญิงตั้งครรภ์ยังมีความรู้ไม่เพียงพอ ใช้เวลาประมาณ 5 นาที
- แจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าประเมินความวิตกกังวล และวัดสัญญาณชีพอีกครั้งขณะอยู่ในห้องรอผ่าตัด

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีจัดเข้ากลุ่มควบคุมจนครบ 35 ราย ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนในกลุ่มทดลองไปจนครบ 35 ราย เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมินผลจากการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการระงับความรู้สึก และใช้ t-test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวลและความพึงพอใจระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความวิตกกังวลและความพึงพอใจก่อนและหลังให้การดูแลตามปกติในกลุ่มควบคุม และให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนในกลุ่มทดลอง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล พร้อมแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่า การเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ หากกลุ่มตัวอย่างยินยอม ให้เซ็นชื่อในใบยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย และแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะถือเป็นความลับ การเก็บรวบรวมข้อมูล จะไม่ระบุชื่อ หรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง และผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยกลุ่มควบคุมมีอายุเฉลี่ย 30.54 ปี (S.D. = 5.50) อายุครรภ์เฉลี่ย 38^{+1} สัปดาห์ (SD = 0.74) ดัชนีมวลกายเฉลี่ยก่อนตั้งครรภ์ 23.05 (SD = 4.09) ส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.30 นับถือศาสนาพุทธ สองในสามจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า (ร้อยละ 60.00) เกือบครึ่ง (ร้อยละ 42.90) มีอาชีพรับจ้าง รองลงมาเป็นค้าขาย (ร้อยละ 17.10) มีรายได้เฉลี่ย 31,514.29 บาท (SD = 17,670.80) เกือบทั้งหมดมีรายได้เพียงพอ (เพียงพอไม่เหลือเก็บ ร้อยละ 54.30 เพียงพอ เหลือเก็บ ร้อยละ 42.90) เกือบครึ่งใช้สิทธิ์ประกันสังคม (ร้อยละ 42.90) รองลงมาใช้บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ร้อยละ 31.40 ส่วนใหญ่ไม่เคยผ่าตัดร้อยละ 85.70 และไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 97.10 พบโรคแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์ ร้อยละ 14.30 ระดับความดันโลหิตเฉลี่ยก่อนผ่าตัด 121.40/78.54 mmHg. (SD=10.71/7.07) หลังผ่าตัด 118.71/75.03 mmHg. (SD=11.27/9.20)

สำหรับกลุ่มทดลอง มีอายุเฉลี่ย 29.74 (SD = 5.31) อายุครรภ์เฉลี่ย $38^{+1.4}$ สัปดาห์ (SD = 0.9) ดัชนีมวลกายเฉลี่ยก่อนตั้งครรภ์ 23.56 (SD = 6.38) ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.40 นับถือศาสนาพุทธ สองในสามจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า (ร้อยละ 62.90) มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 37.10 รองลงมาเป็นค้าขาย (ร้อยละ 14.30) มีรายได้เฉลี่ย 28,271.43 (SD = 16,508.17) เกือบทั้งหมดมีรายได้เพียงพอ (เพียงพอเหลือเก็บ ร้อยละ 65.70 เพียงพอ ไม่เหลือเก็บ ร้อยละ 25.70) เกือบครึ่งใช้สิทธิ์ใช้บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ร้อยละ 40.00 รองลงมาใช้สิทธิ์ประกันสังคม (ร้อยละ 37.10) ส่วนใหญ่ไม่เคยผ่าตัดร้อยละ 91.40 และไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 97.10 พบโรคแทรกซ้อนในระหว่างตั้งครรภ์ ร้อยละ 14.30 ระดับความดันโลหิตเฉลี่ยก่อนผ่าตัด 127.17/78.09 mmHg. (SD=14.35/10.90) หลังผ่าตัด 118.89/72.66 mmHg. (SD=11.90/15.16) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม (35 คน)		กลุ่มทดลอง (35 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุเฉลี่ย	(Mean = 30.54, SD = 5.50)		(Mean = 29.74, SD = 5.31)	
อายุครรภ์เฉลี่ย	(Mean = 38.01, SD = 0.74)		(Mean = 38.14, SD = 0.56)	
ดัชนีมวลกายก่อนตั้งครรภ์เฉลี่ย	(Mean = 23.05, SD = 4.09)		(Mean = 23.56, SD = 6.38)	
ศาสนา				
พุทธ	33	94.30	32	91.40
อื่นๆ	2	5.70	3	8.60
ระดับการศึกษา				

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม (35 คน)		กลุ่มทดลอง (35 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	0	0.00	1	2.90
มัธยมศึกษา	7	20.00	5	14.30
ประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า	7	20.00	7	20.00
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	21	60.00	22	62.90
อาชีพหลัก				
เกษตรกร	2	5.70	3	8.60
รับจ้าง	15	42.90	13	37.10
ค้าขาย	6	17.10	5	14.30
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	5	14.30	3	8.60
อื่นๆ	7	20.00	11	31.40
รายได้เฉลี่ย	(Mean = 31,514.29, SD = 17,670.80)		(Mean = 28,271.43, SD = 16,508.17)	
ความเพียงพอของรายได้				
เพียงพอ เหลือเก็บ	15	42.90	23	65.70
เพียงพอ ไม่เหลือเก็บ	19	54.30	9	25.70
ไม่เพียงพอ มีหนี้สิน	1	2.90	2	5.70
ไม่เพียงพอ ไม่มีหนี้สิน	0	0.00	1	2.90
สิทธิการรักษาพยาบาล				
บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า	11	31.40	14	40.00
ประกันสังคม	15	42.90	13	37.10
เบิกได้จากข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7	20.00	6	11.40
จ่ายเงิน	2	5.70	2	5.70
ประวัติการเจ็บป่วยที่ผ่านมา				
ไม่มี	34	97.10	33	94.30
มี	1	2.90	2	5.70
ประวัติการผ่าตัด				
ไม่เคย	30	85.70	32	91.40
เคย	5	14.30	3	8.60

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม (35 คน)		กลุ่มทดลอง (35 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรคประจำตัว				
ไม่มี	34	97.10	34	97.10
มี	1	2.90	1	2.90
โรคแทรกซ้อนที่พบในระหว่างตั้งครรภ์				
ไม่มี	30	85.70	30	85.70
มี	5	14.30	5	14.30
ระดับความดันโลหิตตัวบนเฉลี่ย (ก่อนผ่าตัด)	(Mean = 121.40, SD = 10.71)		(Mean = 127.17, SD = 14.35)	
ระดับความดันโลหิตตัวล่างเฉลี่ย (ก่อนผ่าตัด)	(Mean = 78.54, S.D. = 7.07)		(Mean = 78.09, SD = 10.90)	
ระดับความดันโลหิตตัวบนเฉลี่ย (หลังผ่าตัด)	(Mean = 118.71, SD = 11.27)		(Mean = 118.89, SD = 11.90)	
ระดับความดันโลหิตตัวล่างเฉลี่ย (หลังผ่าตัด)	(Mean = 75.03, SD = 9.20)		(Mean = 72.66, SD = 15.16)	

ความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลอย่างมีแบบแผนและกลุ่มที่ได้รับข้อมูลตามปกติ

ก่อนให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีความวิตกกังวลแฝงเฉลี่ย 39.21 (SD = 7.27) และ 38.03 (SD = 5.92) ตามลำดับ ความวิตกกังวลขณะเผชิญเฉลี่ย 43.74 (SD = 9.17) และ 42.03 (SD = 9.26) ตามลำดับ ระดับความวิตกกังวลเฉลี่ย 56.17 (SD = 21.52) และ 59.46 (SD = 21.78) ตามลำดับ ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีความวิตกกังวลแต่ละชนิดไม่ความแตกต่างกัน

ภายหลังให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีความวิตกกังวลแฝงเฉลี่ย 37.65 (SD = 7.31) และ 37.94 (SD = 6.74) ตามลำดับ ความวิตกกังวลขณะเผชิญเฉลี่ย 39.14 (SD = 9.25) และ 39.03 (SD = 7.76) ตามลำดับ ระดับความวิตกกังวลเฉลี่ย 30.54 (SD = 15.27) และ 34.37 (SD = 20.21) ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่าก่อนให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน อย่างไรก็ตามทั้งสองกลุ่มมีความวิตกกังวลแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของความวิตกกังวลแฝง ความวิตกกังวลขณะเผชิญ ระดับความวิตกกังวล (VASA) ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนและหลังให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		t	p-value
	(35 คน)		(35 คน)			
	M	SD	M	SD		

ก่อนให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม (35 คน)		กลุ่มทดลอง (35 คน)		t	p-value
	M	SD	M	SD		
	ความวิตกกังวลแฝง	39.21	7.27	38.03		
ความวิตกกังวลขณะเผชิญ	43.74	9.17	42.03	9.26	.778	.439
ระดับความวิตกกังวล (VASA)	56.17	21.52	59.46	21.78	-.635	.528
หลังให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน						
ความวิตกกังวลแฝง	37.65	7.31	37.94	6.74	-.189	.851
ความวิตกกังวลขณะเผชิญ	39.14	9.25	39.03	7.76	.056	.956
ระดับความวิตกกังวล (VASA)	30.54	15.27	34.37	20.21	-.894	.374

ความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์ก่อนและหลังการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน และการให้ข้อมูลตามปกติ

ความวิตกกังวลขณะเผชิญ และระดับความวิตกกังวลในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองภายหลังการให้ข้อมูลตามปกติน้อยกว่าก่อนให้ข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=.000$, $p=.000$, $p<.05$ และ $p=.000$ ตามลำดับ) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของความวิตกกังวลแฝง ความวิตกกังวลขณะเผชิญ ระดับความวิตกกังวล (VASA) ก่อนและหลังให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	ก่อนให้ข้อมูล		หลังให้ข้อมูล		t	p-value
	M	SD	M	SD		
กลุ่มควบคุม (35 คน)						
ความวิตกกังวลแฝง	39.21	7.27	37.65	7.31	1.973	.057
ความวิตกกังวลขณะเผชิญ	43.74	9.17	39.14	9.25	4.022	.000

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	ก่อนให้ข้อมูล		หลังให้ข้อมูล		t	p-value
	M	SD	M	SD		
ระดับความวิตกกังวล (VASA)	56.17	21.52	30.54	15.27	11.029	.000
กลุ่มทดลอง (35 คน)						
ความวิตกกังวลแฝง	38.03	5.92	37.94	6.74	.103	.919
ความวิตกกังวลขณะเผชิญ	42.03	9.26	39.03	7.76	2.305	.027
ระดับความวิตกกังวล (VASA)	59.46	21.78	34.37	20.21	8.654	.000

ความพึงพอใจของหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนและการให้ข้อมูลตามปกติ

หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลอย่างมีแบบแผนมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) นอกจากนี้หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลอย่างมีแบบแผนมีความพึงพอใจดีต่อเรื่อง “จะต้องปฏิบัติตัวอย่างไรเมื่อต้องมาผ่าตัดคลอดและรับการระงับความรู้สึกแบบฉีดยาผ่านช่องไขสันหลัง” มากที่สุด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความพึงพอใจภายหลังการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		t	p-value
	(35 คน)		(35 คน)			
	M	SD	M	SD		
หลังให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน						
ความพึงพอใจ (คะแนนเต็ม 55)	50.86	4.93	53.49	2.50	-2.813	.007
ความพึงพอใจดีต่อ (คะแนนเต็ม 15)	-	-	14.54	.95	-	-

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลอย่างมีแบบแผนและกลุ่มที่ได้รับข้อมูลตามปกติ

หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลอย่างมีแบบแผนและได้รับข้อมูลตามปกติมีความวิตกกังวลแฝง ความวิตกกังวลขณะเผชิญ และระดับความวิตกกังวลไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการ

ได้รับการผ่าตัด กลัวไม่ฟื้นจากสลบ กลัวภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด กลัวเป็นอัมพาตหลังได้ยาระงับความรู้สึก กลัวความเจ็บปวดในขณะที่ผ่าตัด กลัวเจ็บขณะให้ยาระงับปวด กลัวไม่ปลอดภัยทั้งต่อตนเองและลูก (Akidiz et.al., 2017; ปุณยนุต คนพุดเพราะ และสมชาย เตียวกุล, 2560) ดังนั้นการให้ข้อมูล หรือการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน เพื่อให้ผู้หญิงตั้งครรภ์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการผ่าตัดและการระงับความรู้สึก วิธีการปฏิบัติตัวในห้องผ่าตัดและในระยะหลังผ่าตัด จะทำให้หญิงตั้งครรภ์รู้สึกคลายความกังวลจากภาวะที่ไม่รู้อะไรเลยและหวาดกลัวไปทุกอย่าง (ดวงดาว อรัญวาสน์ และคณะ, 2555)

2. เพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวลของหญิงตั้งครรภ์ก่อนและหลังการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน และการให้ข้อมูลตามปกติ

หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลอย่างมีแบบแผนและได้รับข้อมูลตามปกติมีความวิตกกังวลแฝง ความวิตกกังวลขณะเผชิญ และระดับความวิตกกังวลลดลงจากก่อนให้ข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นผลมาจากหญิงตั้งครรภ์ทั้งสองกลุ่มได้รับข้อมูล ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการผ่าตัด การระงับความรู้สึก วิธีการปฏิบัติตัวทั้งก่อน ขณะและภายหลังผ่าตัด (ดวงดาว อรัญวาสน์ และคณะ, 2555)

3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนและการให้ข้อมูลตามปกติ

หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลอย่างมีแบบแผนมีความพึงพอใจภายหลังการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนมากกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลตามปกติ เนื่องจากการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนมีข้อมูลที่เป็นวิดีโอสามารถเข้าถึงได้ผ่าน QR Code ซึ่งหญิงตั้งครรภ์สามารถย้อนไปดูข้อมูล เพื่อเตรียมการปฏิบัติตัวให้ถูกต้องทั้งขณะก่อน ระหว่าง และหลังผ่าตัดได้

สรุป

หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลทั้งแบบปกติและแบบมีแบบแผนมีความวิตกกังวลแฝง ความวิตกกังวลขณะเผชิญ และระดับความวิตกกังวลลดลงจากก่อนให้ข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลทั้งแบบปกติและแบบมีแบบแผนมีความวิตกกังวลภายหลังให้ข้อมูลไม่แตกต่างกัน สำหรับหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลอย่างมีแบบแผนมีความพึงพอใจภายหลังการให้ข้อมูลมากกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับข้อมูลตามปกติ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ข้อมูลเป็นอย่างดีเยี่ยม ขอขอบคุณโรงพยาบาลมหาราชานครศรีธรรมราช ที่อำนวยความสะดวกในการทำวิจัย และให้เวลาในการทำวิจัย และขอขอบคุณสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่ให้เวลาในการทำวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานวิสัญญีวิทยา โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช. (2562). สถิติการให้บริการงานห้องคลอด. นครศรีธรรมราช.
- ดวงดาว อรัญวาสี, สิริรัตน์, ตรีพุทธรัตน์, เทพกร สาธิตการมณี, และกชกร พลาชีวะ. (2555). ผลของการให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผน ต่อความวิตกกังวลของผู้ป่วยที่มารับบริการระงับความรู้สึกแบบทั้งตัว. *วิสัญญีสาร*. 38(2), 102-108.
- รัตนา เพิ่มเพชร และเบญจมาภรณ์ บุตรศรีภูมิ. (2559). ผลของดนตรีบำบัดต่อระดับความวิตกกังวลของผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัดคลอด. *วารสารพยาบาลทหารบก*. 17(3), 34-43.
- ภิเศก ลุมพิกานนท์. (2562). “ผ่าตัดโดยไม่จำเป็น” เรื่องใหญ่ใต้คมมีดหมอ. สืบค้นจาก <https://www.hfocus.org/content/2019/04/17049>
- Akildiz, M., Aksoy, Y. Kaydu, A., Kaçar, C. K., Şahin, O. F. & Yıldırım, Z. B. (2017). Effect of Anaesthesia Method on Preoperative Anxiety Level in Elective Caesarean Section Surgeries. *Turk J Anaesthesiol Reanim*. 45, 36-40. doi: 10.5152/TJAR.2017.58966
- Bansal, T. & Joon, A. (2017). A Comparative Study to Assess Preoperative Anxiety in Obstetric Patients Undergoing Elective or Emergency Cesarean Section. *ANAESTH, PAIN & INTENSIVE CARE*. 21(1), 25-30.
- Maheshwari, D. & Ismail, S. (2015). Preoperative Anxiety in Patients Selecting either General or Regional Anesthesia for Elective Cesarean Section. *J Anaesthesiol Clin Pharmacol*. 31(2), 196-200. doi: 10.4103/0970-9185.155148
- Polit, D.F., & Hungler, B.P. (1999). Reliability of measuring instruments. In *Nursing research principle and methods*. (6th ed., pp. 487-497). Philadelphia: J.B. Lippincott company.
- Soto-Vega, E., Casco, S., Chamizo, K., Flores-Hernandez, Landini, V., & Guilen-Floreza, A. (2015). Rising Trends of Cesarean Section Worldwide: A Systematic Review. *Obstetrics & Gynecology International Journal*. 3(2), 1-7. DOI: 10.15406/ogij.2015.03.00073

Verma, V., Vishwakarma, R. K., Nath, D. C., Abid, O., & Prakash, R. (2020). Prevalence and Determinants of Caesarean Section in South and South-east Asian Women. PLoS ONE. 15(3): e0229906. Retrieved from <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0229906>

World Health Organization. (2015). WHO Statement on Caesarean Section Rates. เข้าถึงได้จาก Human reproduction programme: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/161442/WHO_RHR_15.02_eng.pdf?sequence=1